

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТИТУТ ПРАВА, ПСИХОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Кафедра теоретичної та практичної психології

ЗБІРНИК ТЕЗ

IV Міжнародної
науково-практичної конференції

«ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ
БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ»

19–21 жовтня 2023 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Інститут права, психології та інноваційної освіти
Кафедра теоретичної та практичної психології
Лабораторія організаційної психології
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ (УАОППП)
Львівський осередок УАОППП
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
Лабораторія організаційної та соціальної психології
УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ
Кафедра психології та особистісного розвитку
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психології
СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра психології
NOTTINGHAM TREND UNIVERSITY
School of Social Sciences
O. P. JINDAL GLOBAL UNIVERSITY
Jindal institute of behavioural sciences
TURAN University
Department of «Psychology»

ЗБІРНИК ТЕЗ

ІV Міжнародної науково-практичної конференції

«ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ»

19–21 жовтня 2023 року

Львів
Видавництво Львівської політехніки
2023

Упорядник:

Терлецька Ю. М., канд. психол. наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології, Національний університет «Львівська політехніка»

*Рекомендувала до друку та поширення
через мережу Інтернет кафедра теоретичної та практичної психології
(протокол № 3 від 18.10.2023 р.)*

*Вчена рада Інституту права, психології та інноваційної
освіти Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 2/23 від 18.10.2023 р.)*

- Психологічні умови** благополуччя персоналу організацій: збірник тез IV
П 86 Міжнародної науково-практичної конференції, 19–21 жовтня 2023. – Режим доступу: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2022/pages/21484/zbirnik-tez-iv-mizhnarodnoi-naukovo-praktichnoi-konferenciipsikhologichni-umovi-blagopoluchchya.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр., англ й польська.
ISBN 978-966-941-877-7-1

Збірник містить тези доповідей учасників конференції, яка відбулася 19–21 жовтня 2023 р. в Інституті права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка».

У наукових розвідках зарубіжних й українських вчених, молодих науковців актуалізовано проблему благополуччя особистості та персоналу організацій у сучасних реаліях, а також розкрито шляхи та умови формування благополуччя в мінливих реаліях суспільства.

УДК 159.9.072.432;159.99.+316.613.5

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальна за випуск Терлецька Ю. М.

Партико Неоніла, Решетніков Євген	
Роль психологічного благополуччя батьків у батьківському вихованні підлітків	171
Перець Каріна	
Нетворкінг як інструмент ефективної взаємодії персоналу організацій	174
Пляцко Уляна	
Важливість спільних цінностей для відносин в парі	177
Проворова Катерина, Бодирєв Дмитро	
Стресостійкість у контексті застосування зброї поліцейськими під час воєнного стану. Фактори, тренування та етичні аспекти	179
Птічка Дмитро, Клименко Марія	
Особливості психологічної диференціації емоціональних станів особистості в умовах війни	180
Романів Павло, Свідерська Ольга	
Факторна структура емоційної саморегуляції здобувачів вищої освіти у період активної війни	183
Савелюк Наталія	
Концепти «щастя» та «психологічне благополуччя» у свідомості українців в умовах воєнного стану	187
Савчин Ярослав, Галян Ігор	
Мотиваційні та ціннісно-сміслові компоненти ідентичності в юнацькому віці	190
Семко Ярина, Оришин-Буждиган Лідія	
Емоційні особливості схильності до ризику у сучасної української молоді	193
Сень Юлія, Павленок Катерина	
Особливості емоційного відреагування працівників закладів дошкільної освіти на події військового часу	195
Скрипниченко Оксана, Дорожкін Валерій	
Дослідження соціально-психологічних чинників життєстійкості в умовах воєнного стану	197
Соломка Едуард, Хлопек Адам	
Особливості стресових ситуацій у військовослужбовців	200
Сувала Юлія, Дорожкін Валерій	
Мотивація до навчання студентів різних форм навчання в умовах воєнного стану	202

Савелюк Наталія Михайлівна,
професор кафедри психології
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
доктор психологічних наук, професор.
E-mail: nsavelyuk@ukr.net

КОНЦЕПТИ «ЩАСТЯ» ТА «ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ» У СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. При позначенні позитивних переживань людини, у психології співіснують поняття «психологічне благополуччя» і «щастя». У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (за ред. В. Бусела) «благополуччя» визначається як «життя в достатку й спокої; добробут, щастя». «Щастя» описується, зокрема, як «стан цілковитого задоволення життям, відчуття глибокого вдоволення та безмежної радості, яких зазнає хто-небудь».

Дефініції та інтерпретації щастя мають тривалу історію, яка нараховує уже декілька тисячоліть: починаючи ще від праць Аристотеля, Сократа, Платона, Конфуція, Лао-Цзи тощо. Натомість активні дослідження власне психологічного благополуччя розпочалися, насамперед, у США у другій половині ХХ століття. На сьогодні відповідне поняття розглядається по-різному. В одних дослідженнях у загальному теоретичному річизі гедоністичного підходу воно визначається як співвідношення «позитивних і негативних афектів»; відсутність «фінансової та сімейної тривоги», «тривоги за здоров'я» тощо; в інших, у контексті евдемоністичного підходу, – більш багатоаспектно: як сукупність низки факторів. Наприклад, у всесвітньовідомій моделі К. Ріфф описуються 6 основних вимірів психологічного благополуччя: «Позитивні стосунки з іншими», «Автономія», «Управління навколишнім середовищем», «Особистісне зростання», «Ціль у житті» та «Самоприйняття».

Виклад основного матеріалу. В нашому емпіричному дослідженні ми дослідили та порівняли асоціативні поля концептів «щастя» та «психологічне благополуччя» на вибірці 297 студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Національного університету «Запорізька політехніка». З цією метою було проведено класичний асоціативний експеримент у травні та червні 2023 року.

У відповідь на слово-стимул «щастя» від респондентів отримано 661 асоціацію. Далі через контент-аналіз усі вербальні реакції розподілені на 8 семантичних груп із відповідними лексемами:

I. «Внутрішні процеси та стани (інтернальність)» (268): 1) «Задоволення, радість, позитив» (91); 2) «Спокій, впевненість, стабільність» (44); 3) «Внутрішній, психологічний, душевний стан» (31); 4) «Самопізнання, самооцінка, самоконтроль, самовдосконалення, самоприйняття» (24); 5) «Любов, кохання» (20); 6) «Свобода, спонтанність» (16); 7) «Гармонія» (13); 8) «Благополуччя» (12); 9) «Розум, розуміння, пізнання» (8); 10) «Комфорт» (2);

11) «Відпочинок» (2); 12) «Натхнення» (2); 13) одиничні асоціації (3) – «Умиро-творення», «Чудово», «Ніжність». **II. «Людина і соціум» (210):** 1) «Родина, сім'я, дім» (136); 2) «Гроші, бізнес» (27); 3) «Стосунки, взаємини» (21); 4) «Людина, люди» (11); 5) «Мораль, добро» (4); 6) «Підтримка» (3); 7) «Обличчя» (2); 8) одиничні асоціації (6) – «Правила», «Соціум», «Вдячність», «Дитина», «Свято», «Ресторан». **III. «Вітальність та екзистенція» (58):** 1) «Здоров'я, здоровий» (20); 2) «Життя, жити» (11); 3) «Безпека» (6); 4) «Майбутнє, цілі, прагнення» (5); 5) «Здатність» (3); 6) «Тварини» (3); 7) «Тіло» (2); 8) «Речі» (2); 9) «Сюрприз, несподіванка» (2); 10) одиничні асоціації (4) – «Подія», «Повсякденність», «Можливість», «Доля». **IV. «Метафоричність» (40):** 1) «Світло, Сонце» (13); 2) «Тепло, теплі» (6); 3) «Велич, сила» (5); 4) «Квітка» (3); 5) «Небо» (3); 6) «Музика» (2); 7) «Жовтий колір» (2); 8) одиничні асоціації (6) – «Серце», «Глибочінь», «Веселка», «М'ята», «Легкість», «Морозиво». **V. «Анти-мілітарність» (33):** 1) «Мир» (26); 2) «Перемога» (4); 3) «Відсутність війни» (2); 4) одинична асоціація (1) – «русня». **VI. «Активність і результат» (22):** 1) «Успіх, досягнення, реалізація» (12); 2) «Робота, справа, справи» (5); 3) «Творити» (2); 4) одиничні асоціації (3) – «Подорожі», «Книги», «Відмовляти». **VII. «Глобальність та екстернальність» (21):** 1) «Все, всі, цілком» (11); 2) «Країна, її конкретні локації» (3); 3) «Середовище, природа» (2); 4) «Багато» (2); 5) «Літо» (2); 6) одиничні асоціації (1) – «Обставини». **VIII. «Темпоральність» (9):** 1) «Момент» (5); 2) «Час» (2); 3) одиничні асоціації (2) – «Довгоочікуваність», «Швидкоплинність».

У відповідь на слово-стимул «психологічне благополуччя» від респондентів отримано 658 асоціацій, які через контент-аналіз також розподілені на 8 семантичних груп із низкою лексем:

I. «Внутрішні процеси та стани (інтернальність)» (402): 1) «Спокій, впевненість, стабільність» (104); 2) «Задоволення, радість, позитив» (75); 3) «Самопізнання, самооцінка, самоконтроль, самовдосконалення, самоприйняття» (54); 4) «Внутрішній, психологічний, душевний стан» (43); 5) «Гармонія» (35); 6) «Щастя» (19); 7) «Розум, розуміння, пізнання» (19); 8) «Відсутність проблем, стресу» (15); 9) «Адекватність, нормальність» (12); 10) «Комфорт» (7); 11) «Оцінка, оцінювання» (3); 12) «Цінність» (3); 13) «Наповненість» (3); 14) «Натхнення» (2); 15) «Особистісні кордони» (2); 16) одиничні асоціації – «Свобода», «Необхідність», «Стриманість», «Відновлення», «Нірвана», «Улюблений». **II. «Людина і соціум» (91):** 1) «Родина, сім'я, дім» (25); 2) «Людина, люди» (22); 3) «Стосунки, взаємини» (16); 4) «Суспільство, спільнота» (7); 5) «Підтримка» (5); 6) «Контроль, керівництво» (5); 7) «Гроші, бізнес» (4); 8) «Психолог» (3); 9) одиничні асоціації – «Побратими», «Пробачення», «Моральність», «Фраза». **III. «Вітальність та екзистенція» (75):** 1) «Здоров'я, здоровий» (23); 2) «Життя» (21); 3) «Майбутнє, цілі, прагнення» (11); 4) «Здатність» (6); 5) «Безпека» (4); 6) «Нервова система, нерви» (3); 7) «Повсякденність» (3); 8) одиничні асоціації – «Унікальність», «Резильєнтність», «Дзен», «Залежність». **IV. «Глобальність та екстернальність» (41):** 1) «Все, всі, у всьому» (20); 2) «Атмосфера, середовище» (10); 3) «Світ» (3); 4) «Порядок» (3);

5) «Ситуація, обставини» (3); «Країна» (2). V. «Активність і результат» (30): 1) «Успіх, досягнення, реалізація» (10); 2) «Робота, справа, справи» (8); 3) «Розвиток» (5); 4) «Уміння» (3); 5) одиничні асоціації – «Реагувати», «Рішення», «Вплив», «Чинники». VI. «Темпоральність» (8): 1) «День, дні» (3); 2) одиничні асоціації – «Час», «Моменти», «Сьогодні», «Вечір», «Літо». VII. «Метафоричність» (6): 1) «Шлях» (2); 2) одиничні асоціації – «Блакить», «Веселка», «Тепло», «Місце». VIII. «Антимілітарність» (5): 1) «Відсутність війни» (2); 2) «Мир» (2); 3) одинична асоціація – «Перемога».

Для зручності порівняльного аналізу відображаємо основні з отриманих результатів асоціативного експерименту в табл. 1:

Таблиця 1

Ієрархії семантичних груп і провідні лексеми (за кількістю асоціацій), виокремлені в асоціативних полях досліджуваних концептів

«Щастя» (Семантичні групи (загальна кількість слів)/Базові лексеми (кількість))	«Психологічне благополуччя» (Семантичні групи (загальна кількість слів)/Базові лексеми (кількість))
I. «Внутрішні процеси та стани (інтернальність)» (268) / «Задоволення, радість, позитив» (91)	I. «Внутрішні процеси та стани (інтернальність)» (402) / «Спокій, впевненість, стабільність» (104)
II. «Людина і соціум» (210) / «Родина, сім'я, дім» (136)	II. «Людина і соціум» (91) / «Родина, сім'я, дім» (25)
III. «Метафоричність» (40) / «Світло, Сонце» (13)	III. «Вітальність та екзистенція» (75) / «Здоров'я, здоровий» (23)
IV. «Антимілітарність» (33) / «Мир» (26)	IV. «Глобальність та екстернальність» (41) / «Все, всі, у всьому» (20)
V. «Вітальність та екзистенція» (58) / «Здоров'я, здоровий» (20)	V. «Активність і результат» (30) / «Успіх, досягнення, реалізація» (10)
VI. «Активність і результат» (22) / «Успіх, досягнення, реалізація» (12)	VI. «Темпоральність» (8) / «День, дні» (3)
VII. «Глобальність та екстернальність» (21) / «Все, всі, цілком» (11)	VII. «Метафоричність» (6) / «Шлях» (2)
VIII. «Темпоральність» (9) / «Момент» (5)	VIII. «Антимілітарність» (5) / «Відсутність війни» (2)

Висновки. Отже, згідно з результатами асоціативного експерименту, проведеного на другому році повномасштабної війни, домінантною семантичною категорією як узагальненою реакцією студентської молоді на вербальні стимули і «Щастя», і «Психологічне благополуччя» є «Внутрішні процеси та стани (інтернальність)». А проте у першому випадку базовою лексемою стало «Задоволення», а у другому – «Спокій». Крім того, «щастя» сприймається та осмислюється респондентами метафоричніше (насамперед, як «Світло»), тоді як «психологічне благополуччя» – більш реалістично (вітально).

Перспективи подальших досліджень полягають у компаративному студіюванні вікових, гендерних, професійних та інших потенційно значущих аспектів вербалізації особистістю щастя та психологічного благополуччя.